

महाराष्ट्र जमिन महसूल संहिता-१९६६ अथवा
जमिन विषयक इतर कायद्यांतर्गत
मा.मंत्री(महसूल) यांच्या अर्धन्यायीकवत
न्यायालयात फेरतपासणी अर्ज/अपिल
अर्जानुषंगाने कॅब्हेट अर्ज दाखल करण्याबाबत
स्पष्टीकरण

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग

कार्यालयीन आदेश क्रमांक: संकिर्ण-०९/२०१३/प्र.क्र.४५१/ ज-१,
जागतीक व्यापार केंद्र, ३२ वा मजला, सेंटर वन इमारत,
कफ परेड, मुंबई-४०० ००५.
दिनांक: २६ मार्च, २०१४.

कार्यालयीन आदेश -

महाराष्ट्र जमिन महसूल संहिता-१९६६ अथवा जमिन विषयक इतर अन्य कायद्यांतर्गत मा.मंत्री (महसूल) यांच्याकडे अर्धन्यायीकवत अधिकारात प्राप्त फेरतपासणी अर्जातील किंवा अपिल अर्जातील प्रतिवादी पक्षाकडुन सादर केलेले कॅब्हेट अर्ज दाखल करून घेण्याबाबत विनंती करण्यात येते, अशाप्रकरणी कॅब्हेट अर्ज दाखल करून घ्यायचा अथवा नाही याबाबत संबंधीत नियमात काही तरतुद असल्याचे दिसुन येत नाही. तसेच, याबाबत स्वयंस्पष्ट सुचना देखील उपलब्ध नाहीत. त्यामुळे अशाप्रकरणीचा कॅब्हेट अर्ज दाखल करून घेता येईल किंवा कसे ही बाब विधी व न्याय विभागाकडुन तपासुन घेण्यात आली आहे.

०२. विधी व न्याय विभागाने महाराष्ट्र जमिन महसूल संहिता-१९६६ अथवा जमिन विषयक इतर कायद्यांतर्गत मा.मंत्री (महसूल) व मा.राज्यमंत्री (महसूल) यांच्या अर्धन्यायीकवत न्यायालयात कॅब्हेट अर्ज दाखल करण्याबाबत UOR to Revenue & Forest Dept. No.537/108/civil /confidential / A दिनांक १५ जानेवारी २०१४ अन्वये खालीलप्रमाणे स्पष्टीकरण दिले आहे:- (सुलभ संदर्भाकृता प्रत सोबत जोडली आहे.)

Section 148-A (1) of the said code (Code of Civil Procedure1908) runs as:

“ Where an application is expected to be made, or has been made, in a suit or proceeding instituted, or about to be instituted, in a court, any person claiming a right to appear before the court on the hearing of such application may lodge a caveat in respect thereof.”

Section-5 of the said code extend the application of this code to Revenue Courts if the State Government by notification in Official Gazette so declare. By virtue of section 5 of the said code, the State Government may make certain provisions of CPC applicable to Revenue Courts or certain provisions of CPC not applicable to Revenue Courts.

The Hon’ble Minister (Revenue) entertain Appeal, Revision, and Review not in the capacity of Revenue Courts, but the Quasi-Judicial Authority. The proceedings before Hon’ble Minister (Revenue) cannot be said to be proceedings before the Civil Court or the proceedings before the Revenue Court.

In view of this, the provisions for caveat as stated under Section-148A of the said code cannot be made applicable to the proceedings before the Hon'ble Minister (Revenue).

०३. सबब, मा.मंत्री (महसुल) व मा.राज्यमंत्री (महसुल) यांच्या अर्धन्यायीकवत न्यायालयात फेरतपासणी अर्ज किंवा अपील अर्जानुषंगीक प्रतिवादीकडुन कॅचेट अर्ज दाखल करण्याची विनंती केल्यास, त्याबाबत करावयाच्या कार्यवाहीबाबत उपरोक्त पार्श्वभुमीवर प्रशासकिय सोयीकरीता खालीलप्रमाणे सुचना या आदेशाद्वारे कळविण्यात येत आहेत:-

- (१) महाराष्ट्र जमिन महसुल संहिता- १९६६ अथवा अन्य जमिनविषयक अधिनियम/कायद्यांतर्गत मा.मंत्री (महसुल)/मा.राज्यमंत्री (महसुल) यांच्याकडे अर्धन्यायीकवत न्यायालयात फेरतपासणी अर्ज किंवा अपील अर्ज वेळोवळी दाखल करण्यात येतात. अशा अर्जानुषंगीक प्रतिवादीकडुन कॅचेट अर्ज दाखल करण्याची विनंती देखील करण्यात येते, त्या अनुषंगाने विधी व न्याय विभागाचे उक्त नमुद अभिप्रायाकडे आपले लक्ष वेधण्यात येत आहे.
- (२) तसेच, विधी व न्याय विभागाचे सदर अभिप्राय पाहता विषयांकित फेरतपासणी अर्ज किंवा अपील अर्जानुषंगीक प्रतिवादीकडुन कॅचेट अर्ज दाखल करण्याची विनंती केल्यास विधी व न्याय विभागाचे अभिप्राय पाहाता, असे कॅचेट अर्ज दाखल करून घेण्यात येऊ नयेत.

सदर कार्यालयीन आदेश महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१४०३२६१८०९०८८४९९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सुनिल कोठेकर)

कार्यासन अधिकारी, महसुल व वन विभाग

प्रत,

१. मा.मंत्री (महसुल)यांचे खाजगी सचिव/वि.का.अ.मंत्रालय,मुंबई-३२.
२. मा.राज्यमंत्री (महसुल)यांचे खाजगी सचिव/वि.का.अ.मंत्रालय,मुंबई-३२.
३. मा.अप्पर मुख्य सचिव यांचे स्विय सहायक, मंत्रालय,मुंबई-३२.
४. सर्व सह सचिव /उपसचिव महसूल व वन विभाग, मुंबई-४०० ००५.
५. सर्व अवर सचिव/कार्यासन अधिकारी, महसूल व वन विभाग, मुंबई-४०० ००५.
६. निवडनस्ती(ज-१)

Law and Judiciary Department/A

The Hon'ble Minister (Revenue and Salt Land) vide his letter dtd. 26.09.2013 addressed to Additional Chief Secretary, Revenue has desired to know, whether the provisions of caveat as stated in Section 148-A of the Code of Civil Procedure, 1908 (Hereinafter the said Code) are applicable to the proceedings before him.

It is mentioned in the said letter that the Law and Judiciary Department had given negative opinion in this respect but the said file has been destroyed in the fire etc.

Section 148-A(1) of the said code runs as;

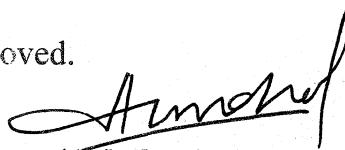
"Where an application is expected to be made, or has been made, in a suit or proceeding instituted, or about to be instituted, in a Court, any person claiming a right to appear before the Court on the hearing of such application may lodge a caveat in respect thereof".

Section 5 of the said code extend the application of this code to Revenue Courts if the State Government by notification in Official Gazette so declare. By virtue of section 5 of the said code, the State Government may make certain provisions of CPC applicable to Revenue Courts or certain provisions of CPC not applicable to Revenue Courts.

The Hon'ble Minister (Revenue) entertain Appeal, Revision, Review not in the capacity of **Revenue Courts**, but **the Quasi-Judicial Authority**. The proceedings before Hon'ble Minister (Revenue) cannot be said to be the proceedings before the Civil Court or the proceedings before the Revenue Court.

In view of this, the provisions for caveat as stated under Section 148 A of the said code cannot be made applicable to the proceedings before the Hon'ble Minister (Revenue).

Secretary & S.L.A. has seen and approved.

(Ashokraj Mohod)

Deputy Secretary to Government

U.O.R. to Revenue and Forest Department
No. 532/108/Civil/Confld./A, dated 15/January, 2014.
